

ERKEK HEMŞİRELERİN YAŞADIKLARI SORUNLARIN İNCELENMESİ

EXAMINATION OF PROBLEMS EXPERIENCED BY MALE NURSES

Araş.Gör. Ayşe DEMİRAY* Hemşire Fadime KAÇAR** Prof.Dr. Leyla KHORSHID*

*E.Ü. Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı

**Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi- İzmir

I. Temel Hemşirelik Bakımı Kongresi, 21-23 Ekim 2010, Çeşme-İzmir'de Sözel Bildiri olarak sunulmuştur.

ÖZET

Amaç: Bu çalışma erkek hemşire statüsünde hastanede çalışan hemşirelerin yaşadıkları sorunları incelemek amacıyla kesitsel, prospektif ve tanımlayıcı olarak yapıldı.

Gereç Yöntem: Araştırmanın evrenini ve örneklemini ülkemizin batısında bir ilde bir hastanede çalışan 65 erkek hemşire oluşturdu. Veriler, erkek hemşireleri tanıtıcı bilgilere ve iş yaşamında karşılaştıkları sorunlara ilişkin soruların yer aldığı bir anket formu ile toplandı. Verilerin analizinde ki-kare testi kullanıldı. Araştırmanın yapıldığı kurumdan ve etik kuruldan yazılı izin, araştırmaya katılan erkek hemşirelerden sözlü izin alındı.

Bulgular: Erkek hemşirelerin %83.1'i halen başka bir mesleğe geçmeyi düşündüğünü, %49.3'ü kadın hastalarla, %21.5'i erkek hastalarla, %30.8'i hekimler ile, %56.9'u hasta yakınları ile sorun yaşadığını belirtti. Bekar erkek hemşirelerin hekimler ile daha çok sorun yaşadıkları saptandı. Erkek hemşirelerin mesleğin ilk yılında başka bir mesleği seçmeyi daha çok düşündükleri bulunmuştur.

Sonuç: Erkek hemşirelerin önemli bir bölümünün mesleğini yürütürken sorunlar yaşadıkları ve başka bir mesleğe geçmeyi düşündükleri saptandı. Erkek hemşirelerin mesleki sosyalizasyon sürecinin bilimsel olarak ele alınarak uygun çözüm yolları bulunmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Erkek hemşire, iş yaşamı, güçlük

ABSTRACT

Objective: This cross-sectional, prospective and descriptive study was carried out to examine the problems experienced by male nurses who are work in a hospital.

Methods: Sixty-five man nurses who are working in a hospital in the western of out country constituted the study population and sample. The data were collected using a questionnaire which included introductory information and problems faced in business life by man nurses. Chi-Square test was used in analyzing the data. Ethical approval of the study was obtained from the relevant committees in the participating hospital and verbal consent was obtained from the male nurses who participated the study.

Findings: The most of male nurses (83.1%) said that they think switching to another profession, 49.3% of them had trouble with women patients, 21.5% of them had trouble with male patients, 30.8% of them had trouble with the physicians, 56.9% of them had trouble with relatives of the patient. Single male nurses were experienced more problems with physicians. It was found that male nurses were thinking to choose another profession in the first year of their profession.

Results: *It was found that a significant proportion of male nurses have been experienced problems in carrying out their profession they think to switch to another profession. The professional socialization process for male nurses should be taken up as scientific and appropriate solutions should be created.*

Key Words: *Male nurse, business life, difficulty*

GİRİŞ

Hemşire, temel bir hemşirelik eğitim programını tamamlamış olan ve ülkesinde toplumun katkısını alarak hastalığın önlenmesi, hastanın bakımı ve sağlık düzeyinin yükseltilmesi için, hemşirelik alanında sorumluluk almaya yeterli ve yetkili kişi olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda hemşirelik; profesyonelliğe ve kişilerarası ilişkilere dayanan dinamik bir süreç oluşuyla, gelişmiş ülkelerde her iki cinsiyet tarafından da uygulanabilmektedir (Demirer Ağca 2001, Erdem Demirhan ve Oğuz 2001).

Hemşireliğin sosyolojik özelliklerinin en başında cinsiyet faktörü gelir. Hemşirelik tüm dünyada kadınların baskın olduğu mesleklerden biridir. Günümüzde ise erkek hemşireler her geçen gün artmaktadır. Dünyada ve Türkiye’de hemşirelik mesleğine bakış açısı her geçen gün değişmekte ve gelişmektedir. Erkek hemşirelerin sayısının artması toplumsal beklentilerin değiştiğini yansıtmaktadır (Yavuz ve Dramalı 1999, Ulusoy ve Görgülü 2001). Kanada’da 2005 yılında erkek hemşire oranı %5.6 olarak bulunmuştur. Kanada’da 2005 yılında erkek hemşire oranı %5.6 olarak bulunmuştur. Erkek hemşirelerin mesleği seçme nedenleri ile algıladıkları engelleri incelemek amacıyla 62 erkek hemşire ile yapılan bir çalışmada, erkek hemşirelerin büyük çoğunluğunun iş güvencesi ve maaşı nedeniyle hemşireliği bir meslek olarak seçtikleri saptanmıştır (Meadus & Twomey 2007).

Ülkemizde ilk olarak Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu’ndan 1963-1967 yılları arasında 14 erkek hemşire mezun olmuştur. Bu mezunlardan sonra hemşirelik yüksekokullarına bir süre erkek öğrenci alınmamıştır (Yavuz ve Dramalı 1999).

Hemşirelik eğitimi veren tüm okullara erkek öğrencilerin alınmaya başlanması, 25/04/2007 tarihi itibarı ile yeniden düzenlenerek kabul edilen 5634 sayılı “Hemşirelik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”da yapılan değişikliğin sonucudur (THD 2009).

Sağlık Memurluğu lisans öğrencileri de hemşirelik bölümü öğrencileri ile aynı müfredatla yani bir hemşire gibi yetiştirilmektedirler (Ülker ve ark. 2004). Ancak, hasta bakımının yalnızca hemşirelere ait bir uğraş olarak algılanması nedeniyle, sağlık memurluğundan ya da hemşirelik bölümünden mezun erkek hemşireler, toplumsal ve kişisel çatışmalar yaşamaktadırlar (Demirel ve ark. 2004). Örneğin klinik uygulamalarda yatak yapma, hastanın hijyenik gereksinimlerini karşılama gibi uygulamalardan kaçınırken, hasta eğitimi, pansuman, ilaç uygulamaları, kan alma gibi işleri daha çok benimsemektedirler. Klinik çalışanları ve hastalar ise kadın hemşireleri daha çok tercih etmektedirler (Demirel ve ark. 2004). Bozkır ve ark.’nın (2007) yaptığı araştırmada; genel lisede okuyan erkek öğrencilerin hemşirelik mesleği hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları, mesleği tercih etmek istemedikleri, Sağlık Yüksekokulu Sağlık Memurluğu bölümünde okuyan öğrencilerin hemşirelik bölümü

ile aynı dersleri almalarına ve yeterli bilgiye sahip olmalarına karşın, mezuniyet sonrası hemşirelik adı altında çalışmak istemedikleri (%54.3) ve sağlık memuru olarak anılmak istedikleri (%72.9) saptanmıştır.

Ülkemizde sağlık memurluğu bölümünden ya da hemşirelikten mezun erkek hemşirelerin yaşadıkları sıkıntılara ilişkin çalışma bulunmamaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi ve Yeri

Tanımlayıcı tipte olan bu araştırma İzmir ilinde bulunan bir eğitim hastanesinde 15.06.2010-30.07.2010 tarihleri arasında yapıldı. Araştırmanın yapıldığı kurumdan ve etik kuruldan yazılı izin, araştırmaya katılan erkek hemşirelerden sözlü izin alındı.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırmanın evrenini ülkemizin batısında bir ilde bir hastanede çalışan 65 erkek hemşire oluşturdu. Çalışmada evrenin tümü örneklem olarak alınmıştır.

Veri Toplama Aracı

Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen, 14 sorudan oluşan anket formu ile toplandı. Anket formunda; erkek hemşireleri tanıtıcı bilgilerine yönelik 8 soru ve iş yaşamında karşılaştıkları sorunlara ilişkin 6 soru yer aldı.

Veri Toplama Aracının Uygulanması

Anketler, erkek hemşirelerin uygun olduğu zamanlarda ve ortamlarda uygulandı ve anketin uygulanma süresi ortalama olarak 10 dakika sürdü.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada yer alan veriler bilgisayar ortamında SPSS Windows 11.0 (Statistical Packet for Social Sciences for Windows) paket programı kullanılarak veri tabanı oluşturuldu ve tablolaştırıldı. Verilerin değerlendirilmesinde sayılar, yüzdeler ve ki-kare testi kullanıldı.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Tablo 1: Katılımcıların Tanıtıcı Özellikleri (n=65)

Yaş grubu	Sayı	Yüzde
23-29 yaş	24	36.9
30-37 yaş	41	63.1
Mezun olduğu okul		
SML	53	81.5
Önlisans	3	4.6
Lisans	9	13.9
Mezun olduğu bölüm		
Hemşirelik	2	3.1
Sağlık memurluğu	61	93.8
Acil tıp teknikerliği	2	3.1

Medeni Durumu		
Evli	38	58.5
Bekar	27	41.5
Çalıştığı resmi statü		
Devlet memuru (657)	63	96.9
4b kadrosu + döner sermayeden sözleşmeli	2	3.1
Yakınlarında hemşire tanıdığı		
Bulunan	30	46.2
Bulunmayan	35	53.8
Mesleğe isteyerek gelme		
İsteyerek gelen	36	55.4
İstemeyerek gelen	29	44.6
Başka mesleği seçmeyi düşünme		
Düşünen	54	83.1
Düşünmeyen	11	16.9
Toplam	65	100.0

Erkek hemşirelerin %81.5'i SML, 13.8'i lisans mezunu, %93.8'i sağlık memurluğu bölümünden mezun, %58.5'i evli, %96.9'u devlet memuru statüsünde çalışıyor, %83.1'i halen başka bir mesleğe geçmeyi düşündüğü, %50.7'sinin kadın hastalarla, %78.5'inin erkek hastalarla, %69.2'sinin hekimler ile %43.1'inin hasta yakınları ile sorun yaşadıkları belirlenmiştir. Erkek hemşirelerin yaş grubunun kadın hastalarla ($\chi^2 = 0.38$, $SD=1$, $p= 0.44$) ve erkek hastalarla ($\chi^2 = 0.43$, $SD=1$, $p=0.54$) sorun yaşamayı etkilemediği saptanmıştır.

Tablo 2: Erkek hemşirelerin yaş grubuna göre hasta yakınları ile sorun yaşama durumunun karşılaştırılması

Yaş grubu	Hasta yakını ile				Toplam	
	Sorun yaşayan		Sorun yaşamayan		Sayı	Yüzde
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde		
23-27 yaş	6	26.1	17	73.9	23	100.0
30-37 yaş	22	52.4	20	47.6	42	100.0
Toplam	28	43.1	37	56.9	65	100.0

Erkek hemşirelerin yaş grubunun hasta yakınları ile sorun yaşamayı etkilediği saptanmıştır ($\chi^2 = 4.19$, $SD=1$, $p= 0.04$) (Tablo 2).

Tablo 3: Erkek hemşirelerin medeni durumuna göre hekimler ile sorun yaşama durumunun karşılaştırılması

Medeni durum	Hekimler ile				Toplam	
	Sorun yaşayan		Sorun yaşamayan		Sayı	Yüzde
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde		
Evli	22	57.9	16	42.1	38	100.0
Bekar	23	85.2	4	14.8	27	100.0
Toplam	45	69.2	20	30.8	65	100.0

Erkek hemşirelerin medeni durumunun hekimler ile sorun yaşamayı etkilediği saptanmıştır ($\chi^2 = 5.51$, $SD=1$, $p=0.04$) (Tablo 3).

Tablo 4: Erkek hemşirelerin çalışma yılına göre hasta yakınları ile sorun yaşama durumunun karşılaştırılması

Çalışma yılı	Hasta yakını ile				Toplam	
	Sorun yaşayan		Sorun yaşamayan		Sayı	Yüzde
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde		
1 yıl	1	8.3	11	91.7	12	100.0
2 yıl	27	50.9	26	49.1	53	100.0
Toplam	28	43.1	37	56.9	65	100.0

Erkek hemşirelerin çalışma yılının hasta yakınları ile sorun yaşamayı etkilediği saptanmıştır ($\chi^2 = 7.24$, $SD=1$, $p= 0.00$) (Tablo 4).

Tablo 5: Erkek hemşirelerin çalışma yılına göre başka meslek seçmeyi düşünme durumunun karşılaştırılması

Çalışma yılı	Başka meslek seçmeyi düşünme				Toplam	
	Düşünen		Düşünmeyen		Sayı	Yüzde
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde		
1	11	91.7	1	8.3	12	100.0
2	30	56.6	23	43.4	53	100.0
Toplam	41	63.1	24	36.9	65	100.0

Erkek hemşirelerin çalışma yılının başka meslek seçmeyi düşünmeyi etkilediği saptanmıştır ($\chi^2 = 5.16$, $SD=1$, $p= 0.02$) (Tablo 5).

Tablo 6: Erkek hemşirelerin çalışma ortamında sorun yaşama durumuna göre dağılımı

Sorunlar	Sayı	Yüzde
Kadın hastalarla		
Sorun yaşamayan	33	50.7
Sorun yaşayan	32	49.3
Erkek hastalarla		
Sorun yaşamayan	51	78.5
Sorun yaşayan	14	21.5
Hasta yakınları ile		
Sorun yaşamayan	28	43.1
Sorun yaşayan	37	56.9
Meslektaşları ile		
Sorun yaşamayan	41	63.1
Sorun yaşayan	24	36.9
Hekimler ile		
Sorun yaşamayan	45	69.2
Sorun yaşayan	20	30.8
Toplam	65	100.0

Erkek hemşirelerin çalışma ortamında en çok hasta yakınları (%56.9) ile sorun yaşadıkları saptanmıştır (Tablo 6).

Tablo 7: Erkek hemşirelerin çalışma ortamında kadın hastalarla yaşadıkları sorunlara göre dağılımı

Kadın Hastalarla Yaşanan Sorunlar	Sayı	Yüzde
Bir girişim yaptırmayı kabul etmemeleri	1	2.78
Bizi doktor zannetmeleri	16	44.45
Bakım sırasında utangaçlık-çekingenlik hissetmeleri	4	11.11

Bize nasıl hitab edeceklerini sormaları	2	5.55
İletişim sorunları	2	5.55
Kaprisli olmaları ve çok fazla istekte bulunmaları	2	5.55
Kadın hemşire istemeleri	6	16.67
Saygısız davranmaları	1	2.78
Hata yapmama sorumluluğunun verdiği stres	1	2.78
Çok konuşmaları	1	2.78
TOPLAM	36*	100.0

* yanıtlar birden fazladır ve yüzdeler kadın hastalarla yaşanan sorunların tümü (n=36) üzerinden hesaplanmıştır..

Erkek hemşirelerin çalışma ortamında kadın hastalarla yaşadıkları sorunlara göre dağılımına bakıldığında, en fazla erkek hemşireleri doktor zannetmeleri nedeni ile sorun yaşadıkları saptanmıştır(Tablo 7).

Tablo 8: Erkek hemşirelerin çalışma ortamında erkek hastalarla yaşadıkları sorunlara göre dağılımı

Erkek Hastalarla Yaşanan Sorunlar	Sayı	Yüzde
Bize nasıl hitab edeceklerini sormaları	2	14.3
Ajite hastalarla uğraşmak zorunda kalma	4	28.7
Hemşire olduğuna inandırmada zorlanma	2	14,3
Saygılı olmamaları	1	7.1
Bize güvenmemeleri	2	14.3
Söylenenleri uygulamamaları	1	7.1
Gezmeye gitmeleri, yerlerinde bulunmamaları	1	7.1
Kadın hemşireden bakım almak istemeleri	1	7.1
TOPLAM	14*	100.0

* yüzdeler, erkek hastalarla sorun yaşayan erkek hemşirelerin tümü üzerinden hesaplanmıştır.

Erkek hemşirelerin çalışma ortamında erkek hastalarla yaşadıkları sorunlara göre dağılımı incelendiğinde, yaşanan sorunun en çok ajite hastalardan kaynaklandığı saptanmıştır (Tablo 8). Bu sonuçlar doğrultusunda toplumumuzda erkek hastaların artık erkek hemşireleri kabullendiği söylenebilir.

Tablo 9: Erkek hemşirelerin çalışma ortamında hasta yakınları ile yaşadıkları sorunlara göre dağılımı

Hasta Yakınları İle Yaşanan Sorunlar	Sayı	Yüzde
Mesleğe saygı duymamaları	6	16.2
Bize nasıl hitab edeceklerini sormaları	3	8.1
İletişim sorunu (sözlü sataşmalar yaşamaları)	6	16.2
Bakışlarıyla "bunların burada ne işi var" mesajı vermeleri	4	10.9
Doktor olduğumuzu zannedip hastaları hakkında ayrıntılı bilgi istemeleri	3	8.1
Hastaya ilişkin önerileri uygulamamaları	1	2.7
Sürekli hastalarının yanında olmak istemeleri	2	5.4
Kadın hastaların erkek yakınlarının bakımda erkek hemşire istememeleri	1	2.7
Hastaya müdahale ederken aşırı saldırgan/agresif olmaları	4	10.9
Uzun süre yatan hastalarda profesyonel ilişkinin korunamaması	1	2.7
Doktor olduğumuzu zannedip muayene etme konusunda ısrar etmeleri	1	2.7
Klinik düzenini bozacak şekilde davranmaları	2	5.4
Dalga geçmeleri	1	2.7
İsteklerinin bitmemesi	2	5.4
TOPLAM	37*	100.0

* yüzdeler, hasta yakınları ile sorun yaşayan erkek hemşirelerin tümü üzerinden hesaplanmıştır.

Erkek hemşirelerin çalışma ortamında hasta yakınları ile yaşadıkları sorunlara göre dağılımı incelendiğinde en çok mesleğe saygı duyulmaması ve iletişim nedeniyle sorunlar yaşadıkları saptanmıştır (Tablo 9).

Tablo 10: Erkek hemşirelerin çalışma ortamında meslektaşları ile yaşadıkları sorunlara göre dağılımı

Meslektaşları İle Yaşanan Sorunlar	Sayı	Yüzde
Meslektaşların iş yükünün fazla olduğundan şikayet etmeleri	1	4.2
Meslek üyelerinin birbirine destek olmaması	4	16.7
İletişim problemi (anlaşmama)(kişilerarası ilişki ve dialogda eksiklik)	5	20.8
Çatışma yaşama	2	8.3
Başkaları hakkında çok sık konuşmaları	1	4.2
Fiziksel güç gerektiren görevlerde iş yükünün erkek hemşirelere bırakılması	2	8.3
Farklı kadrolarda görev yapmak (657, 4B)	4	16.7
Bizimle alay etmeleri	1	4.2
Dinlenme, giyinme odalarında sorun yaşanması	3	12.5
Bayan hemşirelerin erkek hemşirelerden istedikleri işi anında yapmalarını beklemesi	1	4.2
TOPLAM	24	100

* yüzdeler, çalışma ortamında meslektaşları ile sorun yaşayan erkek hemşirelerin tümü üzerinden hesaplanmıştır.

Erkek hemşirelerin çalışma ortamında meslektaşları ile yaşadıkları sorunlara göre dağılımı incelendiğinde en sık iletişim problemi, meslek üyelerinin birbirine destek olmaması, farklı kadrolarda görev yapma ve dinlenme, giyinme odaları ile ilgili sorunlar yaşadıkları saptanmıştır (Tablo 10).

Tablo 11: Erkek hemşirelerin çalışma ortamında hekimler ile yaşadıkları sorunlara göre dağılımı

Hekimler İle Yaşanan Sorunlar	Sayı	Yüzde
Bayan hekimler tarafından kabullenilmeme	1	6.7
Hekimler tarafından profesyonel bir meslek üyesi olarak kabul görmeme	2	13.3
Hekimlerin kendilerinin yapması gereken işleri hemşirelere yaptırmaları	2	13.3
Bizleri küçümsemeleri, mesafeli davranmaları	2	13.3
Bize güven duymadıklarını belirtmeleri	1	6.7
Yapılacak işleri öncelikle bize söylemeleri	1	6.7
Streslerini bize yansıtmaları (hastanede çalışma stresi)	4	26.6
Hekimlerin bize bayan hemşirelere oranla daha kaba davranmaları	1	6.7
İletişim sorunu	1	6.7
TOPLAM	15	100.0

* yüzdeler, çalışma ortamında hekimler ile sorun yaşayan erkek hemşirelerin tümü üzerinden hesaplanmıştır.

Erkek hemşirelerin çalışma ortamında hekimler ile yaşadıkları sorunlara göre dağılımına bakıldığında, en çok hekimlerin streslerini hemşirelere yansıtmaları ile ilgili sorunlar yaşadıkları saptanmıştır (Tablo 11) .

Tablo 12: Erkek hemşirelerin çalışma ortamında diğer meslek grupları ile yaşadıkları sorunlara göre dağılımı

Diğer Meslek Grupları İle Sorunlar	Sayı	Yüzde
Statü ayrımı, personel yakınının özel ilgi ve istekleri	1	14.3
Hemşireliğin her iki cinsiyet için geçerli bir meslek olduğunu anlatmak zorunda kalmaktan sıkılma	3	42.8

Telefonda kendimi tanıtırken hemşire olduğumu anlatmakta güçlük çekme	1	14.3
Sosyal ortamlarda mesleğimi söylerken kendimi ezik hissetme (kadın mesleği olarak kabul edildiği için)	2	28.6
TOPLAM	7*	100.0

* yüzdeler, çalışma ortamında diğer meslek grupları ile sorun yaşayan erkek hemşirelerin tümü üzerinden hesaplanmıştır.

Erkek hemşirelerin çalışma ortamında diğer meslek grupları ile yaşadıkları sorunlara göre dağılımı incelendiğinde en çok hemşireliğin her iki cinsiyet için geçerli bir meslek olduğunu anlatmak zorunda kalmaktan sıkılma sorunu yaşadıkları saptanmıştır (Tablo 12).

Tablo 13: Erkek hemşirelerin çalışma ortamında tüm alanlarda yaşadıkları sorunlar karşısında hissettiği duygulara göre dağılımı

Hissedilen Duygular	Sayı	Yüzde
"Hiç birşey hissetmiyorum"	9	17.3
"Hem olumlu hem de olumsuz duygular yaşıyorum"	1	1.9
OLUMLU DUYGULAR		
"Sorunlarla baş edebiliyorum"	5	9.6
"Mücadele etmem gerektiği hissine kapılıyorum"	1	1.9
"Önemsemiyorum"	1	1.9
OLUMSUZ DUYGULAR		
"Başka bir meslek seçmediğim için mutlu ve huzurlu değilim"	1	1.9
"Biran önce mesleği bırakmak ve başka bir mesleğe geçmek istiyorum"	7	13.5
"Bu meslekte çalıştığım için nefret ediyorum"	4	7.7
"Utancımın yerin dibine giriyorum"	3	5.8
"Psikolojik olarak yıprandığımı hissediyorum"	4	7.7
"Ortamdan fiziksel olarak uzaklaşıyorum"	1	1.9
"İsteksizlik/can sıkıntısı/moral bozukluğu hissediyorum"	7	13.5
"Kendimi değersiz ve işe yaramaz hissediyorum"	3	5.8
"Üzülüyorum/sinirleniyorum"	4	7.7
"Psikiyatrik tedavi aldım"	1	1.9
Toplam	52*	100

* yüzdeler, çalışma ortamında tüm alanlarda sorun yaşayan erkek hemşirelerin tümü üzerinden hesaplanmıştır.

Erkek hemşirelerin çalışma ortamında yaşadıkları sorunlar karşısında çoğunlukla olumsuz duygular hissettikleri saptanmıştır (Tablo 13).

Tablo 14: Erkek hemşirelerin çalışma ortamında tüm alanlarda yaşadıkları sorunlar ile başetme tarzlarına göre dağılımı

Başetme tarzı	Sayı	Yüzde
Yanıtız	9	13,8
Hiç birşey yapmıyorum	13	20,0
Mücadele ediyorum (iletişim kurarak)	11	16,9
Yoga yapıyorum	1	1,5
Hekim kontrolünde ilaç kullanıyorum/psikiyatrik yardım alıyorum	3	4,6
Hastalarımın adil davranarak işimi iyi yaptığını hissediyorum	3	4,6
Empati yapıyorum	3	4,6

Kadın hemşirelerden ve hekimlerden yardım istiyorum	2	3,1
Sorunlarımı yönetime/yöneticilere iletiyorum	3	4,6
Sabrediyorum	4	6,2
Erkek arkadaşlarımla dialog kurarak motive olmaya çalışıyorum	1	1,5
Önemsemiyorum	9	13,8
Hasta ve yakınlarına daha çok ilgi gösteriyorum	1	1,5
Dua ediyorum	1	1,5
Stresle baş etme yöntemlerini kullanıyorum	1	1,5
TOPLAM	65	100

Erkek hemşirelerin çalışma ortamında yaşadıkları sorunlar ile baş etme tarzlarına göre dağılımı incelendiğinde, %20'sinin hiç birşey yapmadığı ve %16.9'unun iletişim kurarak mücadele etmeye çalıştığı belirlenmiştir (Tablo 14) .

TARTIŞMA

Erkek hemşirelerin yaş grubunun hasta yakınları ile sorun yaşamayı etkilediği, 30-37 yaş grubu erkek hemşirelerin hasta yakınları ile daha çok sorun yaşadıkları saptanmıştır. Bu sonuç bize yaş ilerledikçe tahammüllerinin azaldığını, yıpranmışlık/ tükenmişlik söz konusu olduğundan baş etmede zorlandıklarını düşündürebilir. Ülkemizde hemşirelerin iş yoğunluğu nedeniyle hasta yakınlarına açıklama yapmak için az zaman ayırmaları da bu sorunun artmasına yol açabilir.

Yapılan bir çalışmada, erkek hemşirelerin en sık algıladıkları engelin cinsiyete özgü kalıplaşmış yargının ve rol modeli olacak erkek hemşire bulunmamasının olduğu saptanmıştır (Meadus & Twomey 2007).

Bekar olan erkek hemşirelerin hekimlerle daha çok sorun yaşadıkları saptanmıştır. Evli olanların sosyal hayatlarının daha yoğun olmasının, duygusal olarak farklı alanlara yönelmelerinin olaylara daha sakin tepki göstermelerine neden olduğu düşünülebilir.

Erkek hemşirelerin mesleğin ilk yılında başka bir mesleği seçmeyi daha çok düşündükleri bulunmuştur. Bu sonuç, mesleğin ilk yılında deneyimsizlik ve iş ortamına uyum sağlama zorlukları yaşamalarına, ayrıca toplumun erkek hemşireden bakım almaya alışık olmamasına ve erkek hemşirelerin sağlıklı baş etme yöntemleri bulamalarına bağlanabilir.

Erkek hemşirelerin çalışma ortamında kadın hastalarla yaşadıkları sorunlara göre dağılımına bakıldığında en fazla erkek hemşireleri doktor zannetmeleri nedeni ile sorun yaşandığı belirlenmiştir. Yine büyük bir çoğunluğun da sorun tanımlamaması bayan hastalar tarafından kabullenirliğin arttığına göstergesi olabilir.

Erkek hemşirelerin çalışma ortamında erkek hastalarla yaşadıkları sorunlara göre dağılımı incelendiğinde, büyük çoğunluğunun sorun yaşamadığı, yaşanan sorunun da en çok ajite hastalardan kaynaklandığı saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda toplumumuzda erkek hastaların artık erkek hemşireleri kabullendiği söylenebilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Sonuç olarak erkek hemşirelerin önemli bir bölümünün mesleğini yürütürken sorunlar yaşadıkları ve başka bir mesleğe geçmeyi düşündükleri saptandı.

Erkek hemşirelerin mesleki sosyalizasyon sürecinin bilimsel olarak ele alınarak uygun çözüm yolları bulunmalıdır. Toplum kitle iletişim araçları vasıtasıyla meslekte erkek hemşirelerin varlığı konusunda bilgilendirilmelidir. Göreve yeni başlayan tüm hemşireler sağlık ekibi üyeleri ile sosyal bir etkinlik kapsamında tanıştırılmalı ve ekip üyelerinin “erkek hemşire” kimliğini kabullenmesi için uygun iş ortamı hazırlanmalıdır.

Mesleğe erkek üye alınması konusunda olan talep ve istekler uzun yıllar sonra gerçekleştiği halde, toplumun geleneksel hemşire rolüne alıştığı ve erkek hemşireleri yadırgamaları ve yukarıda sayılan tepkileri göstermeleri beklenen bir davranıştır. Toplumdaki bireylerin değişimlere uyum sağlaması için belirli bir sürenin geçmesi gerekir. Ancak erkek hemşirelerin de profesyonel destek alarak, meslekte tükenmişliği erken dönemde yaşamaları engellenmelidir.

KAYNAKLAR

- Bozkır G, Taşcı N, Arsak A, Balgı Ö, Kaya E, Güngör N, Pekmezci K, İktu F, Kavlu B, Çelik S. (2007), Genel Lise Son Sınıf ve Sağlık Yüksekokulu'ndaki Erkek Öğrencilerin Hemşireliğe Bakışı, “Uluslar Arası Katılımlı” 6. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Özet Kitabı, 26-29 Haziran 2007, İstanbul (Poster Bildiri).
- Demirel, M ve ark. (2004). Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Meslekleri İle İlgili Bilgi Ve Tutumları. III. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi, 20-30 Nisan, Edirne.
- Demirel Ağca, A. (2001). Sağlık Yüksekokulları Hemşirelik, Ebelik ve Sağlık Memurluğu Bölümü Öğrencilerini Hemşirelik Rol ve İşlevlerine İlişkin Düşünceleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Erdem Demirhan, A. ve Oğuz, Y. (2001) Klinik Etik, Klinik Uygulamalarda Etik Sorunlar. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.
- Meadus RJ, Twomey JC. (2007) Men In Nursing: Making The Right Choice, The Canadian Nurse; Feb 103; 2, 13-16.
- Ulusoy, M.F. & Görgülü, R.S. (2001) Hemşirelik Esasları Temel Kuram, Kavram, İlke ve Yöntemler. Ankara: TDFO Ltd. Şti., 5. Baskı, 7-8.
- Ülker, S ve ark. (2004). Hemşirelik ve Türk Hemşireleri Birliği Kanun Tasarısı: Hazırlanışı, Engeller ve (Nisan2003), Ankara, Odak Ofset.
- www.türkhemşirelerderneği.org.tr 25.04.2007 tarihli Hemşirelik Yasası (Erişim tarihi:05.07.2010)
- Yavuz M., Dramalı A (1999). Erkek öğrencileri içeren hemşirelik eğitimi. IV. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyum Kitabı, İstanbul: Çevik Matbaacılık, 234-237.